

The logo for PRH (Public Research and Information) is centered at the top. It consists of the letters 'PRH' in a bold, white, sans-serif font, set against a dark blue rectangular background. This rectangle is framed by a thick, multi-colored border that transitions from magenta on the left to blue on the right. The entire logo is set against a background of dark blue, multi-faceted geometric shapes.

PRH

Ukrainalaiset yrittäjinä Suomessa

-

Luvat ETA-alueen ulkopuolta tuleville ja näiden helpotukset

Lari Ahonen 9.6.2022

PRH:n käsittelyyn vaikuttavat keskeiset seikat

- Luvat Euroopan talousalueen ulkopuolella pysyvästi asuville
 - Jos henkilöllä ei ole pysyvää asuinpaikkaa Euroopan talousalueella (ETA), hän voi tarvita PRH:n luvan toimia kaupparekisteriin merkityn yrityksen johto- ja vastuutehtävissä. Henkilön kansalaisuus ei ratkaise luvan tarvetta.
- Kuka tarvitsee luvan?
 - *Osakeyhtiössä hallituksen jäsen, varajäsen tai toimitusjohtaja voi tarvita luvan.*
 - *Yksityinen elinkeinonharjoittaja.*
 - *Avoimen yhtiön yhtiömies ja kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies.*

Luvan tarpeen arviointi ja myöntäminen

- Osakeyhtiö
 - Hallituksen varsinaisten jäsenten ja varajäsenten luvan **tarve arvioidaan aina erikseen.**
 - Lupaa ei tarvita, jos **vähintään yhdellä hallituksen varsinaisella jäsenellä** on asuinpaikka ETA-alueella. Muussa tapauksessa PRH:n lupa tarvitaan kaikille varsinaisille jäsenille.
 - Lupaa ei tarvita, jos **vähintään yhdellä hallituksen varajäsenellä** on asuinpaikka ETA-alueella. Muussa tapauksessa PRH:n lupa tarvitaan kaikille varajäsenille.
 - **Toimitusjohtajalla** ja tämän mahdollisella sijaisella täytyy olla asuinpaikka ETA-alueella. Muussa tapauksessa on haettava PRH:n lupa.

- Lupia on myönnetty henkilöille, jotka asuvat pysyvästi Luganon sopimukseen liittyneessä maassa. Käytännössä tämä tarkoittaa henkilöitä, jotka asuvat pysyvästi Sveitsissä. Sveitsi ei kuulu ETA-alueeseen, mutta **Sveitsissä** pysyvästi asuvat henkilöt saavat luvan **Luganon sopimuksen perusteella**.
- **USA:ssa asuva USA:n kansalainen** saa luvan ns. **konsulisopimuksen** (Suomen ja Amerikan Yhdysvaltain välinen ystävyys-, kauppaa- ja konsulisopimusAukeaa uuteen ikkunaan) perusteella. Käytännössä myös **USA:ssa pysyvästi asuvalle Suomen kansalaiselle** lupa on myönnetty.

- Yksityinen elinkeinonharjoittaja (toiminimiyrittäjä)
 - Jos henkilöllä ei ole pysyvää asuinpaikkaa Euroopan talousalueella (ETA), hän tarvitsee PRH:n luvan toimia yksityisenä elinkeinonharjoittajana (toiminimiyrittäjänä) Suomessa.
 - PRH on käytännössä myöntänyt lupia henkilöille, jotka asuvat pysyvästi **Sveitsissä**. Käytäntö perustuu **Luganon sopimukseen**.

- Avoin yhtiö
 - **Ainakin yhdellä avoimen yhtiön yhtiömiehellä** on oltava asuinpaikka tai, jos yhtiömies on oikeushenkilö, kotipaikka ETA-alueella. Muutoin PRH:n lupa on haettava kaikille yhtiömiehille.
- Kommandiittiyhtiö
 - **Ainakin yhdellä kommandiittiyhtiön vastuunalaisella yhtiömiehellä** on oltava asuinpaikka tai, jos yhtiömies on oikeushenkilö, kotipaikka ETA-alueella. Muutoin PRH:n lupa on haettava kaikille vastuunalaisille yhtiömiehille. Kommandiittiyhtiön **äänettömiltä yhtiömiehiltä ei edellytetä asuin- tai kotipaikkaa ETA-alueella.**
 - **Luganon sopimuksen** perusteella lupa voidaan myöntää **Sveitsissä** asuvalle.

Ajankohtaista

- **Tilapäistä suojelua koskevan direktiivin** soveltaminen Ukrainasta paenneisiin
 - Neuvoston direktiivi 2001/55/EY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 2001, vähimmäisvaatimuksista tilapäisen suojelun antamiseksi siirtymään joutuneiden henkilöiden **joukottaisen maahantulon tilanteissa**, ja toimenpiteistä näiden henkilöiden vastaanottamisen ja vastaanottamisesta **jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakautumisen edistämiseksi**.
 - **Euroopan neuvosto** on aktivoinut tilapäistä suojelua koskevan direktiivin 4.3.2022 ja **valtioneuvosto** on tehnyt vastaavan päätöksen 7.3.2022.

- Direktiivin 12 artiklan mukaan

Jäsenvaltioiden on annettava **tilapäistä suojelua saaville henkilöille** lupa enintään tilapäisen suojelun ajan **työskennellä toisen palveluksessa tai itsenäisenä ammatinharjoittajana** ammattiin sovellettavia sääntöjä noudattaen ja osallistua aikuisille tarkoitettuun koulutukseen, ammattikoulutukseen ja käytännön työharjoitteluun.

Työmarkkinapoliittisista syistä jäsenvaltiot voivat asettaa etusijalle unionin kansalaiset ja niiden maiden kansalaiset, joita sitoo sopimus Euroopan talousalueesta, sekä myös laillisesti maassa oleskelevat, työttömyyskorvausta saavat kolmansien maiden kansalaiset. Tällöin on sovellettava palkkausta, toisen palveluksessa tai itsenäisenä ammatinharjoittajana toimivia koskevien sosiaaliturvajärjestelmien piiriin pääsyä sekä muita työehtoja koskevaa, jäsenvaltioissa voimassa olevaa yleistä lainsäädäntöä.

Vaikutus kotimaan lainsäädäntöön

- Elinkeinolain mukaan yksityisen **elinkeinonharjoittajan asuinpaikkaa koskevaa vaatimus ei sovelleta**, jos siitä on määrätty toisin Suomea velvoittavassa **kansainvälisessä sopimuksessa**.
- **Asumispaikkaa koskevaa vaatimusta** ei sovelleta elinkeinolain 1 §:n 3 momentin nojalla **Ukrainasta paenneisiin** (direktiivi katsotaan Suomea velvoittavaksi kv. sopimukseksi).
- Direktiivin 12 artiklan sanamuoto ”*ammattiin sovellettavia sääntöjä noudattaen*” olisi tulkittava siten, että tällaista henkilö on **kohdeltava kuin Suomessa asuvaa**, jolloin myöskään edustajan asettamista ei voitaisi vaatia.

Käytännön helpotukset Ukrainasta tuleville

- Ukrainasta tulleet henkilöt eivät tarvitse lupaa, jos heillä on **Maahanmuuttoviraston päätös tilapäisestä suojelusta**.
- He voivat halutessaan ilmoittautua **elinkeinonharjoittajaksi** joko pelkästään Verohallinnolle (maksuton) tai myös kaupparekisteriin (maksullinen).
 - Huom! Muissa yritysmuodoissa noudatetaan edelleen ETA-aluelupasääntöjä normaalisti.
- Ilmoittautumiseen tarvitaan **suomalainen henkilötunnus**, joka tulee Maahanmuuttoviraston päätöksen mukana.

Kiitos!

Lari Ahonen
Neuvontalakimies, PRH
lari.ahonen@prh.fi

